

Działalność kulturalna instytucji					
L.p.	Nazwa instytucji:	Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1940-1945)			
	Wyszczególnienie	jednostka	plan na rok 2021	wykonanie w 2021 roku	%
1.	Ilość oddziałów , filii, agend	liczba	0	0	
2.	wystawy stałe	liczba	7	8	114,28
	a/ funkcjonujące w danym roku (powstałe w latach ubiegłych)	liczba	7	7	100
	b/ nowe powstałe w danym roku	liczba		0	
3.	Wystawy czasowe	liczba			
	a/ własne ogółem	liczba	3	3	100
	w siedzibie	liczba	1	1	100
	w oddziałach	liczba			
	poza siedzibą	liczba	2	2	100
	za granicą	liczba		0	
	b/ wystawy współorganizowane	liczba	(wypożyczone) 4	(wypożyczone) 2	50
	w siedzibie	liczba	(wypożyczone) 4	(wypożyczone) 2	50
	w oddziałach	liczba			
	poza siedzibą	liczba			
4.	Powiększanie zbiorów	liczba	— *		
	a/ eksponaty	liczba	— *	0	
	b/ depozyty	liczba	— *	0	
	c/ księgozbiory, archiwalia	liczba	— *	215	
5.	Konserwacja zbiorów	liczba	168	164	97,62
6.	Wydarzenia kulturalne inne	liczba	4	4	100
	a/ wydarzenia plenerowe własne	liczba	2	2	100
	b/ wydarzenia plener. współorg.	liczba	1	1	100
	c/ inne własne	liczba	1	1	100
	d/ inne współorganizowane	liczba		0	
7.	Ilość odwiedzających	liczba			
	w siedzibie	liczba	34000	34010	100,03
	w oddziałach	liczba			
	poza siedzibą	liczba	brak danych	58725	
	odslony/użytkownicy internetowi	liczba	40000	61731 / 202908	
8.	Działalność edukacyjna	liczba			
	lekcje muzealne	liczba	60	46	76,66
	warsztaty	liczba	40	27	67,5
	konferencje, wykłady, inne itp..	liczba			
9.	Ilość odbiorców działań edukacyjnych	liczba	1000	1550	155

10.	Działalność badawcza, naukowa	liczba			
	projekty badawcze	liczba	3	3	100
	własne kwerendy i udzielone informacje naukowe	liczba	kwerendy: 2 inf.nauk.: brak danych	kwerendy: 0 inf.nauk.: 36	
	udostępnianie księgozbioru	liczba	brak danych	310	
11.	Wydawnictwa	liczba	7	7	100
	druki zwarte, opracowania, roczniki itp.	liczba	6	6	100
	wydawnictwa ulotne, reklamowe itp.	liczba	1	1	100
	wydawnictwa wirtualne, internetowe, e-booki itp.	liczba		0	

I. Krótki opis podejmowanych działań (wystawy stałe, czasowe, działalność badawcza, edukacyjna, pozyskiwanie zbiorów, inne:					
1. Wystawy i działania edukacyjne					
<p>Na 2021 rok nie planowano nowych wystaw stałych. Wystawy czasowe prezentowane w Muzeum nie wynikały z umów o współpracę, lecz z uzgodnień międzymuzealnych. Do końca września 2021 r. z Muzeum Auschwitz-Birkenau wypożyczono wystawę: „Doświadczenie Auschwitz w sztuce byłych więźniów”, którą udostępniano zwiedzającym w Rogoźnicy. Od 1 października prezentowano wystawę „Kaszubskie drogi do Niepodległej. Casus rodu Torlińskich” wypożyczoną z Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie. Przedstawia ona zawite losy rodziny Torlińskich na tle przemian społecznych i politycznych w XIX i XX wieku na terenie Kaszub i ziem polskich. Wystawa opowiada historię członków rodziny, ofiar wojny i polityki eksterminacyjnej niemieckiego okupanta.</p> <p>W Zamku Książ w Wałbrzychu do października 2021 prezentowano wystawę własną „Filie KL Gross-Rosen”. W listopadzie 2021 r. ekspozycję przeniesiono do siedziby Muzeum w Rogoźnicy. Została ona zaadaptowana i wyeksponowana w zrekonstruowanym baraku więziarskim nr 7, w którym dokonano nowej aranżacji wystaw. Od grudnia wraz z innymi dotychczasowymi ekspozycjami prezentowana jest jako jedna z wystaw o stałym charakterze. W Centrum Kultury i Turystyki w Walimiu prezentowana jest kopia wystawy „AL Riese – filie KL Gross-Rosen w Górach Sowich”.</p> <p>W I półroczu w placówkach oświatowych województwa dolnośląskiego, z powodu epidemii i zamknięcia Muzeum, nie prowadzono lekcji na temat „KL Gross-Rosen – Pamiętajmy”. W związku ze zmianą sytuacji, od września 2021 wznowiono lekcje muzealne w tych placówkach. Odbyło się 46 lekcji, w których uczestniczyło 886 uczniów.</p> <p>W siedzibie Muzeum w Rogoźnicy odbywały się zajęcia edukacyjne warsztatowe dla uczniów. Realizowane tematy zajęć to: „Korespondencja więziarska w KL Gross-Rosen”, „Egzekucje w KL Gross-Rosen”, „Obozowy posiłek w relacjach byłych więźniów”, „Eutanazja w KL Gross-Rosen i we współczesnym świecie”, „Chcieliśmy normalnie żyć”, „Herosi w pasiakach – bohaterские postawy uczestników sportowych starć w KL Gross-Rosen”, „Rewiry w KL Gross-Rosen”. Ogółem odbyło się 27 zajęć warsztatowych. Uczestniczyło w nich 664 uczniów.</p> <p>3.02.2021 w Piławie Górnej odbył się Marsz Pamięci w intencji zmarłych i zamordowanych na terenie powiatu dzierzoniowskiego więźniów niemieckiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau, których w styczniu 1945 ewakuowano na zachód. Organizatorami Marszu była między innymi Rada Miejska i Burmistrz Piławy Górnej. W Marszu uczestniczył delegowany z Muzeum Gross-Rosen zastępca kierownika Działu Oświatowego.</p> <p>3.03.2021 pracownicy Działu Oświatowego uczestniczyli online w sesji „Niemi świadkowie. O przedmiotach w obozach koncentracyjnych i zagłady”, przygotowanej przez Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście.</p> <p>15.04.2021 pracownica Działu uczestniczyła w sesji edukacyjnej zatytułowanej „Tu był mój dom. Wysiedlenia ze strefy KL Auschwitz” zorganizowanej przez Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokauście oraz Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej.</p> <p>Z powodu epidemii COVID-19 jedynie w sposób wirtualny włączono się w Europejską Noc Muzeów,</p>					

przygotowując program zatytułowany „Gdy zapadnie noc”. W prezentacji przedstawiono wiersze ocalonych poświęcone nocom spędzonym w obozie. Wiersze czytali pracownicy Działu Oświatowego. Materiał ten przesłano również na stronę internetową Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zabytków oraz do Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

14.06.2021w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, z okazji Narodowego Dnia Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady zapłonął „Znicz Pamięci”, a delegacja w składzie: Wicewojewoda Dolnośląski Jarosław Kresa, dr Katarzyna Pawlak-Weiss naczelnik edukacji wrocławskiego oddziału IPN oraz Dyrekcja Muzeum oddali hołd Ofiarom obozów koncentracyjnych i złożyli wiązanki kwiatów pod Pomnikiem-Mauzoleum.

7-8.07.2021 pracownica Działu Oświatowego uczestniczyła w Międzynarodowej Konferencji Edukacyjnej zatytułowanej „Czy to jest człowiek? – wykluczenia we współczesnym świecie”, zorganizowanej przez Międzynarodowe Centrum Edukacji o Auschwitz i Holokaucie.

19.07.2021, z inicjatywy Dolnośląskiej Izby Lekarzy oraz innych współdziałających z nią instytucji, odbyło się w Rogoźnicy spotkanie w sprawie nawiązania współpracy. Proponowane zagadnienia współpracy to m.in.: warunki przebywania więźniów, wyniszczenie fizyczne, choroby, sposoby wzajemnej pomocy, upamiętnienie lekarzy pracujących w obozowym rewirze, eksperymenty medyczne prowadzone przez załogę. 14.08.2021 w Rogoźnicy odbyło się spotkanie grupy lekarzy z Dolnośląskiej Izby Lekarskiej z kierowniczką Działu Oświatowego, która przedstawiła zebranim główne kierunki działalności Muzeum oraz możliwość współpracy w zakresie upamiętnienia polskich lekarzy-więźniów udzielających pomocy lekarskiej osadzonym w obozie.

5.09.2021, w związku z 82. rocznicą agresji Niemiec hitlerowskich na Polskę i wybuchem II wojny światowej, na terenie byłego obozu Gross-Rosen zorganizowano uroczystość upamiętnienia Ofiar tego obozu oraz wojny. W obchodach uczestniczyli m.in. Wicewojewoda Dolnośląski J. Kresa, biskup pomocniczy diecezji świdnickiej ks. A. Bałabuch, senator D. Czudowska, wiceburmistrz Strzegomia W. Witkowski.

22 września w Rogoźnicy odbyło się spotkanie przedstawicieli Muzeum z grupą nauczycieli z międzynarodowego seminarium zatytułowanego „Confronting Memories” zorganizowanego przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu oraz partnerów EU-Russia Civil Society Forum i Stowarzyszenia Memoriał. W czasie spotkania zastępca dyrektora przedstawił główne kierunki działania Muzeum, a kierowniczka Działu Oświatowego omówiła różne formy pracy edukacyjnej z młodzieżą. Zaprezentowała też materiały edukacyjne zamieszczone na stronie internetowej Muzeum, które mogą być wykorzystane przez nauczycieli różnych przedmiotów (historii, j. polskiego, religii) do pracy z młodzieżą w szkole.

29 października Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy odwiedziła reprezentacja uczniów z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Targoszynie. Młodzież przybyła do Muzeum w ramach akcji „Szkoła pamięta” organizowanej już po raz trzeci przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Celem akcji jest zwrócenie uwagi młodych ludzi na potrzebę pielęgnowania pamięci o bohaterach naszej wolności, szczególnie tych, którzy są związani z historią danego miejsca, regionu, społeczności.

2. Działalność naukowa (w tym wydawnicza)

Prowadzono prace nad tematem „Żydzi węgierscy w KL Gross-Rosen”:

- wykonano kwerendę w muzealnych zbiorach archiwalnych;
- rozpoczęto analizę kartoteki więźniarskiej, co pozwoliło ustalić, iż większe grupy obywateli węgierskich pochodzenia żydowskiego osadzone zostały w 62 podobozach.

Do tematu „Filie KL Gross-Rosen w rejonie Dzierżoniowa: FAL Reichenbach, FAL Peterswaldau, AL Langenbielau I i FAL Langenbielau II:

- przeprowadzono kwerendę w zbiorach muzealnej biblioteki oraz katalogach tematycznych innych placówek;
- wykonano przeszukanie inwentarza i katalogów archiwalnych pod kątem dokumentów dotyczących filii w rejonie Dzierżoniowa;
- wykonano analizę kartoteki więźniarskiej pod kątem wyszukania nazwisk więźniów osadzonych w interesujących nas filiach;
- prowadzono kwerendę zbiorów oznaczonych sygn. DP-A i DP/N (ankiety oraz nagrania audio-video relacji byłych więźniów tych filii) i rozpoczęto analizę pozyskanego materiału;
- przygotowano i przeprowadzono jeden wyjazd w teren, celem wykonania dokumentacji fotograficznej i wideo dotyczącej miejsc lokalizacji dwóch filii KL Gross-Rosen: AL Landeshut w Kamiennej Górze oraz FAL Liebau w Lubawce. Opisano także formy upamiętnień tych miejsc. W Lubawce wykonano nadto dokumentację fotograficzną i wideo grobów wojennych znajdujących się na miejscowym cmentarzu komunalnym. Wytworzony materiał opisano i przekazano do archiwum Muzeum.

Do tematu „AL Landeshut – filia KL Gross-Rosen w Kamiennej Górze”:

- opracowano dwa pierwsze rozdziały planowanej publikacji.

Do tematu „Transporty więźniów do i z KL Gross-Rosen”:

- wykonano przeszukanie kartoteki numerycznej więźniów pod kątem osób przywiezionych do KL Gross-Rosen 29.03.1944 z więzienia „Pawiak” w Warszawie;

- rozpoczęto analizę wybranego fragmentu kartoteki numerycznej więźniów, liczącego 100 str. formatu A4 wydruku;

- wstępna analiza materiału sugeruje, iż transport przyjęty w KL Gross-Rosen mógł być liczniejszy niż ustalono we wcześniejszych badaniach, ale nie wszyscy więźniowie przybyli z Pawiaka; część z nich mogła być dołączona do tego transportu w Łodzi lub Wrocławiu;

- prowadzono weryfikację i uzupełnienie chronologii transportów i numeracji więźniów przyjmowanych w KL Gross-Rosen w latach 1941–1942.

- podjęto analizę wybranego materiału źródłowego dotyczącego chronologii oraz przydzielanych numerów obozowych więźniom AEL przekwalifikowanych na status bezterminowych więźniów ochronnych i przenoszonych do bloków obozu koncentracyjnego. Wstępna analiza materiału sugeruje możliwość przydzielania więźniom numerów ponownie wolnych, także po 10 września 1944 r.

Prowadzono prace nad tematem „Rewiry w KL Gross-Rosen”:

- przygotowano referat pt. „Szpitale więźniarskie w obozie koncentracyjnym Gross-Rosen w świetle publikacji zawartych w roczniku »Przegląd Lekarski – Oświęcim«”;

- wykonano nagranie powyższego referatu do wykorzystania na konferencji prowadzonej online;

- opracowano 6 podrozdziałów rozdziału III publikacji – Sytuacja chorobowa i próby leczenia.

Przeprowadzono kwerendy archiwalne i biblioteczne, a następnie opracowano temat „Ucieczki od zagłady na przykładzie żydowskich więźniów KL Gross-Rosen”.

W okresie sprawozdawczym wydano trzy nowe publikacje:

D. Sula, „Polish Jews at Konzentrationslager Gross-Rosen” (nakład 300 egz.); O. Schwerdt, M. Schwerdt-Schneller, „Zapomniani przez Boga i świat” (wspomnienia byłego więźnia, tłumaczenie z j. niemieckiego, nakład 1000 egz.); D. Martin, R. S. Martin, „Całujmy każdy stopień schodów...Wspomnienia rodziny ocalałej z Holocaustu” (tłumaczenie z j. angielskiego, nakład 500 egz.). Do wydanych wspomnień byłych więźniów opracowano wstępy naświetlające tło historyczne opisywanych wydarzeń.

Wykonano dodruki 3 publikacji: A. Kajzer, „Za drutami śmierci” (nakład 3000 egz.); P. Kruszyński, „Podziemia w Górach Sowich i Zamku Książ” (nakład 200 egz.); D. Sula, „Wychowawczy obóz pracy wrocławskiego gestapo” (40 egz.).

3. Zarządzanie zbiorami

Dział Gromadzenia Zbiorów Muzeum Gross-Rosen realizował następujące zadania w zakresie zarządzania zbiorami:

- Pozyskano 69 j.arch. (w tym 10 oryginałów), dla których sporządzono karty katalogowe, które układano w katalogu tematycznym i numerycznym;

- Odtwarzano kartotekę więźniów KL Gross-Rosen, sporządzono 2496 kartotek alfabetycznych i 817 kartotek numerycznych. Obecnie jest potwierdzonych 78 970 nazwisk więźniów;

- Do elektronicznej kartoteki więźniów wprowadzono 967 kartotek;

- Prowadzono digitalizację mikrofilmów zbiorów z równoczesną ich konserwacją. Zeskanowano łącznie 13200 klatek. Zeskanowane mikrofilmy włożono do opakowań kwasoodpornych, sporządzono wykazy i przekopiowano do bazy „Archiwum”;

- Udzielono odpowiedzi w 388 sprawach, z czego 133 stanowiła korespondencja zagraniczna (m.in. z Holandii, Rosji, Czech, Kanady, Brazylii, Izraela, Niemiec, Włoch, Francji, Anglii, USA, Szwecji, Belgii, Ukrainy i Gibraltaru);

- Drogą korespondencyjną udzielono informacji o zasobie archiwalnym w 16 sprawach;

- Z zasobu archiwum korzystało 6 osób, które zbierały materiały dot. m.in. AL Zittau, więźniów narodowości holenderskiej, marszów śmierci, członków załogi SS AL Riese;

- Dla osób korzystających z archiwum (pracownicy) wypożyczono 1100 dokumentów;

- Kontynuowano przepisywanie relacji byłych więźniów, które znajdują się na nośnikach cyfrowych.

Transkrypcję wykonują pracownicy Działu Oświatowego (15 relacji). Po sprawdzeniu wykonanej pracy, tekst (w formacie PDF) jest zamieszczany przy nagraniu relacji;

- Do systemu Memoarch wprowadzono 641 listów więźniarskich. Korespondencja więźniarska wprowadzana jest do systemu Memoarch na bieżąco;

- Do zakupionych opakowań bezkwasowych przełożono wszystkie oryginalne dokumenty;

- Przeprowadzono konserwację 20 oryginalnych listów więźniarskich i 139 dokumentów dotyczących zatrudnienia więźniów w podoboju Dyhrenfurth II;

- Przeprowadzono wstępne rozmowy z konserwatorem tkanin, dotyczące sporządzenia kosztorysu konserwacji pasiaków. Rozpoczęcie prac przewidziane jest na początek 2022 r.

Muzeum prowadzi bibliotekę, której zadaniem jest gromadzenie możliwie pełnej literatury dokumentalnej, opracowań naukowych i popularnonaukowych, publicystyki, literatury pięknej dot. KL Gross-Rosen oraz publikacji związanych tematycznie z problematyką II wojny światowej, ze szczególnym uwzględnieniem obozów koncentracyjnych. W 2021 r. zbiory biblioteczne powiększyły się o 146 pozycji.

4. Zarządzanie zasobami ludzkimi

W Muzeum Gross-Rosen nie działają związki zawodowe. Interesy pracownicze reprezentowane są przez Przedstawiciela Załogi.

Na dzień 31.12.2021 r. zatrudnienie wynosi: 41 osób, 40,25 etatu.

5. Zmiany w zarządzaniu mieniem w okresie sprawozdawczym nie nastąpiły.

6. Inwestycje

Dzięki dotacjom celowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Muzeum zrealizowało następujące zadania:

Zgodnie z zapisami umowy nr 34/DF-VII/2021 (wraz z aneksem nr 1 i 2):

- „Rowy przeciwłotnicze zlokalizowane pomiędzy barakiem 11 a Rewirem V, rowy przeciwłotnicze przy baraku Wetterstelle, trzy śmietniki w części więźniarskiej i jeden w części esesmańskiej” (zadanie podzielone na trzy etapy). W wyniku zamówienia udzielonego w trybie podstawowym wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. 5 października 2021 dokonano odbioru końcowego. Zadanie zakończone.

- „Prace remontowo-budowlano-konserwatorskie muru oporowego przy baraku Wetterstelle”. W wyniku zamówienia udzielonego w trybie podstawowym wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. 31 sierpnia 2021 dokonano odbioru końcowego. Zadanie zakończone.

- „Schrony/magazyny przy łaźni obozowej (obiekt 1 i 2), szklarnie SS w narożniku południowo-zachodnim części więźniarskiej oraz oczyszczalnia ścieków” (zadanie podzielone na trzy etapy). W wyniku zamówienia udzielonego w trybie podstawowym wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. W czerwcu dokonano jednego odbioru częściowego. 31 sierpnia 2021 dokonano odbioru końcowego. Zadanie zakończone.

- „Zabezpieczenie osuwiska w dawnym kamieniołomie”. W wyniku zamówienia udzielonego w trybie podstawowym wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. 5 lipca 2021 dokonano odbioru końcowego. Zadanie zakończone.

- „Rekonstrukcja obrysu i remont zachowanych elementów budynku Rewir VI”. W wyniku zamówienia udzielonego w trybie podstawowym wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. 31 sierpnia 2021 dokonano odbioru końcowego. Zadanie zakończone.

- „Remont i konserwacja muru oporowego w zachodnim narożniku Placu Apelowego oraz przełożenie i stabilizacja schodów terenowych skarpy północnej przy dawnym baraku wychowawczym”. W wyniku zamówienia udzielonego w trybie podstawowym wyłoniono wykonawcę i podpisano umowę na realizację zadania. 2 sierpnia 2021 dokonano odbioru końcowego. Zadanie zakończone.

- „Wykonanie prac remontowo-konserwatorskich relikwów tzw. małej szklarni na terenie byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy”. W wyniku zapytania ofertowego, w sierpniu 2021 podpisano umowę z wykonawcą. 5 października 2021 dokonano odbioru końcowego. Zadanie zakończone.

Zgodnie z zapisami umowy nr 144/DF-V/JK/2021:

- „Wykonanie makiety nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Gross-Rosen przystosowanej do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku”. W wyniku zapytania ofertowego wybrano wykonawcę. Makieta została dostarczona 22.12.2021. Zadanie zakończone.

W roku poprzednim (2020) podczas realizacji umowy nr 47/DF-V/JK/2020 Muzeum zakupiło system audioprzewodników. Analizując wypożyczenia w roku bieżącym pod kątem narodowości, zauważono znaczną liczbę zwiedzających z Holandii. 21.10.2021 Muzeum zleciło firmie, która wykonała audioprzewodniki rozszerzenie systemu o dodatkowy język. Orowadzanie audioprzewodnikiem w języku holenderskim jest dostępne w Muzeum od 21.12.2021 r.

7. Współpraca krajowa i zagraniczna

W dniach 16-18 czerwca 2021 dr hab. Dorota Sula wzięła udział (poprowadziła jeden z paneli) w ogólnopolskiej konferencji zorganizowanej przez Dom Spotkań przy Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau nt. „Auschwitz i Holocaust na tle zbrodni ludobójstwa XX i XXI wieku; odpowiedzialność biernych”.

W związku z realizowanym we współpracy z Dolnośląskim Towarzystwem Naukowym projektem badawczym „FAL Zittau, filia KL Gross-Rosen zlokalizowana w miejscowości Klein Schönau”, 21.06.2021 udzielono ponad godzinnego wywiadu telewizji austriackiej, realizującej film dokumentalny dotyczący KL Gross-Rosen oraz badań prowadzonych w ramach ww. projektu.

29.06.2021 udzielono ok.120-min. wywiadu-prelekcji na potrzeby francuskiej telewizji „RMC Decouverte”, realizującej dokument nt. kompleksu AL Riese w Górach Sowich.

23.08.2021 udzielono ok. 30-min. wywiadu-prelekcji na potrzeby francuskiej telewizji, realizującej film dokumentalny nt. „Marszów śmierci” ze stycznia–lutego 1945 roku.

Na potrzeby urzędu Wojewody Dolnośląskiego przeprowadzono analizę posiadanego materiału źródłowego i wydano opinię dotyczącą kwatery wojennej znajdującej się na cmentarzu komunalnym w Lubawce.

11.10.2021 dr. hab. D. Sula oraz mgr D. Alberski, wzięli udział w spotkaniu zorganizowanym w Bielawie przez Wydział Kultury Urzędu Miasta w Bielawie. Tematem spotkania był projekt budowy upamiętnienia poświęconego więźniarkom filii KL Gross-Rosen zlokalizowanej w okresie wojny w ówczesnym Langenbielau.

12.10.2021 na terenie Muzeum w Rogoźnicy, dr D. Sula wzięła udział w nagraniu filmu poświęconego szpitalom obozowym, opisywanym na łamach krakowskiego „Przeglądu Lekarskiego”.

27.10.2021 na zaproszenie Miejskiego Ośrodka Kultury i Sztuki w Bielawie oraz 26.11.2021 na zaproszenie Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu, dr hab. D. Sula wygłosiła prelekcje nt. losów obywateli polskich pochodzenia żydowskiego – więźniów KL Gross-Rosen.

19-20.11.2021 dr hab. D. Sula wzięła udział w seminarium, zorganizowanym przez Oświęcimski Instytut Praw Człowieka oraz Wydział Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, pt. ”Obozy koncentracyjne w systemach ludobójczych”, podczas którego wygłosiła referat „Ucieczki od zagłady na przykładzie żydowskich więźniów KL Gross-Rosen”.

II. Zagrożenie działalności instytucji:

1/ Problemy kadrowe:

Muzeum Gross-Rosen położone jest, w sensie geograficznym, pomiędzy dwiema wsiami: Rogoźnicą i Kostrzą, które stanowią w praktyce bezpośrednie zaplecze kadrowe. Rosnąca frekwencja odwiedzających (ponad 40 tys., przy średniej z lat poprzednich 30 tys. odwiedzających) wymaga wzrostu zatrudnienia przewodników muzealnych ze znajomością języków obcych (j. niemiecki, angielski – aktualnie są to tylko dwie pracownice). Przy relatywnie niskich płacach pozyskanie takiego, nowego pracownika z oddalonych (mniej lub bardziej) miejscowości (np. ze Strzegomia, Świdnicy, Świebodzic czy Wałbrzycha) jest praktycznie bardzo mało realne, ponieważ dochodzą koszty dojazdu samochodem prywatnym – środki komunikacji publicznej jeżdżą rzadko i godziny ich pracy nie pokrywają się z godzinami pracy przewodników muzealnych (w sezonie turystycznym Muzeum czynne jest od godz. 8.00 do godz. 19.00). Do pracy w Muzeum w Rogoźnicy dojeżdżają wszyscy pracownicy, w związku z czym podwyższenie płac tylko wybranym zaburzyłoby radykalnie strukturę wynagrodzeń i najprawdopodobniej doprowadziło do protestów pracowniczych. Jedynym realnym rozwiązaniem tego problemu jest istotnie duża podwyżka płac wszystkich pracowników Muzeum Gross-Rosen. Problem ten się rozszerza również na pracowników technicznych. Oprócz stałej "konkurencji" zatrudnieniowo-płacowej, licznych na tym terenie zakładów kamieniarskich, pojawił się nowy konkurent w postaci zakładów „Mercedesa” w oddalonym od Rogoźnicy o 12 km Jaworze. Planowane przez ten zakład zatrudnienie na poziomie 1000 pracowników wydrenuje pobliski rynek pracy w pełnym zakresie. Dlatego też Muzeum musi być, w sensie wysokości płac dla tej kategorii pracowników, zdecydowanie konkurencyjne.

2/ Zagrożenia wynikające ze wzrostu poziomu wody gruntowej i poopadowej w zalany przez nią historycznym kamieniołomie Gross-Rosen i konsekwencje tego stanu rzeczy:

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy obejmuje teren ponad 44 ha byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady, wpisanego do rejestru zabytków wraz z historycznym kamieniołomem – miejscem pracy, cierpienia i śmierci obywateli Polski i 23 krajów Europy. W latach sześćdziesiątych XX wieku zakończono wydobywanie granitu w historycznym wyrobisku i tym samym zaprzestano wypompowywania z jego dna wód gruntowych i poopadowych. Przez kolejne lata ich poziom wzrósł do ok. 28 metrów i na tym poziomie się ustabilizował aż mniej więcej do roku 2005. Po tym czasie poziom wody w kamieniołomie zaczął się ponownie podnosić, w związku z tym Muzeum zleciło Politechnice Wrocławskiej opracowanie ekspertyzy hydrogeologicznej i geologicznej, której celem było ustalenie przyczyn tego zjawiska. Jeden z wniosków ekspertyzy to wykonanie projektu stacji pomp stabilizujących poziom wody w historycznym kamieniołomie. Pod koniec października 2020 r. wystąpiliśmy do Wód Polskich z wnioskiem o pozwolenie wodnoprawne, na podstawie którego będziemy mogli poczynić dalsze kroki, w celu odpompowania wody z kamieniołomu, takie jak zakup pomp i węży. W połowie czerwca 2021 otrzymaliśmy pozytywną opinię Wód Polskich i wystąpiliśmy do Fundacji KGHM o wsparcie finansowe na realizację zadania wypompowania wody z historycznego kamieniołomu – oczekujemy na odpowiedź.

Hipotetyczne konsekwencje wzrostu poziomu wody w historycznym kamieniołomie i wynikającego stąd wzrostu ciśnienia wody na jego dno i ściany, mogą powodować podziemny przepływ wody na teren Muzeum pod fundamentami historycznych obiektów budowlanych i je uszkadzać. Należy zaznaczyć, że kamieniołom znajduje się powyżej poziomu pozostałej części Muzeum i odchodząca woda może przepływać

podziemnymi niszczyć zachowanie obiektu muzeum.

3/ Zagrożenia wynikające ze stanu epidemii w Polsce:

Muzeum Gross-Rosen, podobnie jak pozostałe muzea martyrologiczne w Polsce, nie pobiera opłat za bilety wstępu, a jedynie za parking, usługę przewodnicką i projekcję filmu. Stąd straty finansowe są relatywnie mniejsze niż w przypadku innych instytucji kultury.

Od 1 lipca 2021 r. Muzeum otwarte jest dla Zwiedzających w reżimie sanitarnym, to jest zgodnie z Tymczasowym Regulaminem Zwiedzania.

4/ Zagrożenia inne:

Cały teren Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy i wszystkie obiekty kubaturowe objęte są systemem telewizji obserwacyjnej i systemem alarmu przeciwpożarowego. Coraz częściej występujące wyładowania atmosferyczne uszkadzają zabezpieczenia przepięciowe obydwu tych systemów, a czasem indukcyjnie same urządzenia, pomimo bieżącej ich konserwacji i nadzoru. Skala tych uszkodzeń jest każdorazowo inna, ale zawsze łączy się z koniecznością ich natychmiastowej naprawy i pokrycia jej kosztów. Przykładem jest awaria systemu alarmu pożarowego i telewizji obserwacyjnej, jaka nastąpiła w dniu 11.08.2017 r. na skutek silnej burzy i wyładowań atmosferycznych. Awaria została usunięta. Koszt napraw wyniósł 73 669,62 zł. Postępowanie likwidacyjne w firmie ubezpieczeniowej T.U. Gothaer zostało zakończone i cała ww. kwota została Muzeum zwrócona przez ubezpieczyciela. Niestety, tego typu zagrożenia są ciągle aktualne i potencjalnie możliwe do wystąpienia.

III. Informacje o przeprowadzonych w instytucji kontrolach, ich wyniki i stopień realizacji zaleceń pokontrolnych:

1/ 20 maja 2021 r. Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Świdnicy przeprowadził kontrolę w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, która dotyczyła oceny stanu faktycznego i jego zgodności z obowiązującymi wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego. Według „Protokołu kontroli nr 112/HK/21” stwierdzono, iż Muzeum pracuje z zachowaniem reżimu sanitarnego związanego z COVID-19 oraz, że bieżący stan sanitarno-porządkowy i techniczny obiektu w dniu kontroli nie budzi zastrzeżeń.

2/ Przeprowadzono kontrolę historycznych, poobozowych obiektów kubaturowych znajdujących się na terenie Muzeum w Rogoźnicy, z udziałem przedstawicieli Muzeum, specjalisty z zakresu inżynierii budowlanej, specjalisty z zakresu ochrony ppoż. oraz pracownika BHP. Kontrola miała na celu ocenę stanu technicznego obiektów narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działanie czynników występujących podczas użytkowania oraz ocenę stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego i BHP. Z przeprowadzonych czynności sporządzone zostały protokoły pokontrolne.

3/ W II kwartale 2021 r. przeprowadzono okresową kontrolę pięcioletnią stanu technicznego obiektów budowlanych w Muzeum Gross-Rosen w Wałbrzychu i Rogoźnicy. Zalecenia pokontrolne zrealizowano w lipcu 2021.

4/ Dnia 10.08.2021 Inspektor Wydziału Kontroli i Skarg Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego rozpoczął kontrolę w Muzeum Gross-Rosen, zgodnie z upoważnieniem 579/2021, dotyczącą gospodarowania środkami publicznymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności przychodów i kosztów ponoszonych przez instytucję w latach 2018-2021 oraz działań związanych z wdrożeniem przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych – okres objęty kontrolą od 18.05.2018 r. do dnia kontroli.

5/ W terminie od 24.08.2021 do 10.09.2021 roku miała miejsce kontrola okresowa z ZUS O/Wałbrzych dotycząca prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu. Ponadto kontrola obejmowała: prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenie emerytalne i rentowe i wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych dla celów ubezpieczeń społecznych. Po zakończeniu otrzymano protokół z kontroli.

Wałbrzych, 18.01.2022 r.